

Protokoll 2/2023

ÄLDRE RÅDET, ÖSTRA NYLANDS VÄLFÄRDSOMRÅDE

Tid Onsdag 8.3.2023 kl. 13.00–14.55

Plats WSOY-huset, Mannerheimgatan 20, Borgå, K-trappan, 3:e våningen, mötesrummet, samt Teams

Deltagare

x	Hans Blomberg (ordf.)
-	Hannes Bjurström
x	Nina Björkman-Nysten
-	Eeva Hava
x	Juha Huotari
x	Petri Hyvönen (14–18 §, Teams)
x	Hannele Käenaho-Virtala
x	Kenneth Levin
-	Carl-Johan Numelin
x	Erja Sihlman (Teams)
x	Leena Sorjonen
x	Rita Lönnroth (sekr.)

14–24 §

14 ÖPPNANDE AV MÖTET

Ordförande Hans Blomberg öppnade mötet och önskade mötesdeltagarna välkomna.

15 MÖTETS LAGLIGHET OCH BESLUTFÖRHET

Möteskallelsen och dess bilagor har utsänts per e-post.

Sekreterare Rita Lönnroth förrättade namnupprop. Petri Hyvönen och Erja Sihlman deltog på distans.

Förslag: Konstateras, att mötet är lagenligt sammankallat och beslutfört.

Beslut: Konstaterades att mötet var lagenligt sammankallat och beslutfört.

16 GODKÄNNANDE AV FÖREDRAGNINGSLISTAN

Förslag: Föredragningslistan godkänns.

Beslut: Föredragningslistan godkändes enhälligt.

17 GODKÄNNANDE AV PROTOKOLLET FRÅN FÖREGÅENDE MÖTE

Protokollet från äldrerådets möte 13.2.2023, bilaga 1/17.

Förslag: Protokollet godkänns.

Beslut: Protokollet godkändes enhälligt med tillägget att sättet att utsända möteskallelsen per e-post skall nämnas och att såväl närvarande som frånvarande medlemmar skall antecknas i protokollen.

18 GRANSKNING AV VERKSAMHETSSTADGA FÖR ÄLDRE RÅDET

Välafärdssområdets styrelse har 26.1.2023 godkänt en verksamhetsstadga för äldrerådet. Den trädde i kraft 27.1.2023. Verksamhetsstadgan, bilaga 1/18.

Verksamhetsstadgan är av allmän natur och välafärdssområdets äldreråd kan lyfta fram egna synpunkter under sitt konstituerande möte. Verksamhetsstadgan granskas vid behov.

Äldrerådet bordlade ärendet på sitt möte 13.2.2023. Camilla Söderström och Tomas Määttä gavs i uppdrag att utreda möjligheterna att stryka meningen "Rätten att närvara och yttra sig kan begränsas så att rätten att närvara faller bort då behandlingen av ärendet innehåller sekretessbelagda uppgifter" i verksamhetsstadgan.

Välfrädsområdets förvaltningsjurist Tomas Määttä har 16.2.2023 meddelat medlemmarna i äldrerådet, att gällande områdesfullmäktiges möten konstateras i välfrädsområdets förvaltningsstadga 112 § följande:

"En representant för ungdomsfullmäktige har rätt att närvara och yttra sig vid välfrädsområdesfullmäktiges sammanträden men utan rätt att delta i beslutsfattandet. Representanter för andra påverkansorgan har rätt att närvara och enligt ordförandens prövning rätt att delta i diskussionen. Dessa representanter har inte rätt att närvara när sekretessbelagda uppgifter behandlas.

Vid områdesfullmäktiges möten skall således följas bestämmelserna i förvaltningsstadgan om rätten för påverkansorganens representanter att närvara då fullmäktige behandlar sekretessbelagda uppgifter.

För nämndernas del konstateras i förvaltningsstadgan 112 §:

I nämnderna har representanter för påverkansorgan rätt att närvara och delta i diskussionen.

Omnämmandet i verksamhetsstadga för äldrerådet, enligt vilket rätten att närvara och yttra sig kan begränsas så att rätten att närvara faller bort då behandlingen av ärendet innehåller sekretessbelagda uppgifter kan således vid behov också bortlämnas från verksamhetsstadgan."

Den svenskspråkiga verksamhetsstadgan inklusive tekniska korrigeringar, bilaga 2/18.

Förslag: Verksamhetsstadgan granskas.

Beslut: Äldrerådet beslöt enhälligt föreslå för välfrädsområdesstyrelsen att i kapitlet "Äldrerådets representanter har närvaro- och yttranderätt i organ som fastställs separat ..." i verksamhetsstadgan stryks meningen "Rätten att närvara och yttra sig kan begränsas, så att rätten att närvara faller bort då behandlingen av ärendet innehåller sekretessbelagda uppgifter".

Samtidigt beslöt äldrerådet att göra tekniska korrigeringar i den svenskspråkiga verksamhetsstadgan i enlighet med bilaga 2.

19 UTLÅTANDE OM RIKTLINJER SOM STÖDER RÖRLIGHETEN

Äldrerådet beslöt på sitt möte 13.2.2023 att direktivet om riktlinjer som stöder rörligheten i östra Nyland behandlas på följande möte. Nämnden för ordnande av

tjänster har 15.2.2023 godkänt direktivet att gälla från och med 1.2.2023 (ett uppdaterat direktiv finns inte ännu).

Service som stöder rörligheten kan ordnas både med stöd av socialvårdslagen och med stöd av handikappservicelagen. Riktlinjerna gäller även färdtjänst inom specialomsorgen.

Utöver riktlinjerna tillämpas föreskrifter angående den mera exakta avgränsningen av det område som omfattas av färdtjänst enligt socialvårdslagen, angående beviljnings-kriterierna och självrisakens storlek för färdtjänst enligt socialvårdslagen samt angående självrisakens storlek då det gäller färdtjänst enligt handikappservicelagen.

Riktlinjerna innehåller föreskrifter också angående separering av kombinerade färdtjänst-resor och rätten till bekant taxi.

Regional anvisning för service som stöder rörlighet (det ursprungliga direktivet), bilaga 1/19.

Kundpanelen för transportservice inom Östra Nylands välfärdsområde har sammanställt en lista över de väsentligaste observationerna gällande brister i transportservicen för personer med svår funktionsnedsättning och äldre, bilaga 2/19.

Förslag: Äldrerådet ger ett utlåtande om direktivet.

Beslut: Äldrerådet konstaterade att ordnandet av service som stöder rörlighet är komplicerat och innehåller i detta skede så många problem att det är svårt för äldrerådet att ge utlåtande om anvisningar.

Äldrerådet beslöt enhälligt att förmedla till välfärdsområdesstyrelsen kund-panelens lista gällande brister i transportservicen och uppmana välfärds-områdesstyrelsen att utan dröjsmål korrigera bristerna.

20 UTLÅTANDE OM GRUNDERNA FÖR BEVILJANDE AV SERVICE SOM STÖDER RÖRLIGHETEN ENLIGT SOCIALVÅRDSLAGEN

Äldrerådet beslöt på sitt möte 13.2.2023, att grunderna för beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen behandlas på följande möte. Nämnden för ordnande av tjänster har 15.2.2023 godkänt grunder att gälla från och med 1.2.2023 (ett uppdaterat direktiv finns inte ännu).

Service som stöder rörligheten är socialservice enligt 23 § i socialvårdslagen (1301/2014). Det är fråga om socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och som tillgodoser ett stödbehov enligt 11 § i lagen.

I detta dokument fastställs servicen till den del som det gäller 23 § 3 mom. 4 punkten i socialvårdslagen, vilket betyder att service som stöder rörligheten ordnas genom att betala ersättning för skäliga kostnader för transport med taxi, invalidtaxi eller ett annat motsvarande fordon. Servicen baserar sig på en bedömning av sökandens servicebehov och ett beslut som fattats av en tjänsteinnehavare. Sökanden har inte en subjektiv rätt till service. Servicen ordnas på basis av och inom ramen för de anslag som reserverats för ändamålet.

Målet med servicen är att stödja och främja personens självständiga liv och möjligheter att bo hemma. Avsikten är att stödja personens möjligheter att självständigt utträta ärenden utanför hemmet så att det minskar behovet av andra serviceformer.

Servicen vänder sig till sådana äldre personer som avses i 3 § 1 mom. 1 och 2 punkten i äldreomsorgslagen (980/2012) och som uppfyller följande kriterier:

1. bor i sitt eget hem eller i servicebostad, dock inte de äldre personer för vilka effektiviserat serviceboende har ordnats med offentliga medel
2. på grund av nedsatt funktionsförmåga har personen betydande svårigheter att röra sig, vilket gör att personen inte utan svårigheter kan använda kollektivtrafik eller servicelinjen
3. familjen har inte möjlighet till användning av egen bil
4. med hjälp av service som stöder rörligheten kan vederbörande självständigt eller biträdd av en ledsagare sköta ärenden utanför hemmet.

Brister i den lokala kollektivtrafiken, till exempel kollektivtrafikens tidtabeller eller rutter, är inte i sig en grund för att bevilja service.

Den som är berättigad till service som stöder rörligheten beviljas högst åtta (8) enkelresor per månad. Resans längd kan vara högst 25 kilometer i en riktning inom Östra Nylands välfärdsområde. Resorna får inte överföras till någon annan månad. Det är fråga om en transportform där klienten beställer färdtjänst hos en beställningscentral för färdtjänst som välfärdsområdet anvisar. Olika klienters transporter kan kombineras.

Service som stöder rörligheten är en personlig service och kan inte överlåtas till en annan person. Service som stöder rörligheten får inte användas till sådana resor för att besöka läkare, sjukhus eller rehabilitering för vilka ersättning ska sökas från Folkpensionsanstalten. Servicen får inte användas för resor för vilka ersättning kan fås från någon annan instans, till exempel ett försäkringsbolag.

Service beviljas när de målsättningar som fastställts uppfylls för personens vidkommande och när grunderna (1–4) för inriktningen av servicen uppfylls. Tjänsten riktas i första hand till äldre personer med låga inkomster. Bruttoinkomstgräns för personer med låga inkomster är 1 200 €/månad och för personer i parförhållande 2 100 €/månad.

Grunderna för beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen, direktiv (det ursprungliga direktivet), bilaga 1/20.

Förslag: Äldrerådet ger ett utlåtande om grunderna för beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen.

Beslut: Äldrerådet beslöt enhälligt att förena sig med det utlåtande som har avgetts av Östra Nylands välfärdsområdes råd för personer med funktionsnedsättning.

1. Definition och mål för service som stöder rörligheten

Till stycket kunde tilläggas: ”Dess mål är att stöda en persons möjligheter att självständigt uträtta ärendet utanför hemmet så att det minskar behovet av annan service.”

2. Service som stöder rörligheten, serviceprocess

Till stycket kunde tilläggas: ”Klienten erhåller ett överklagbart beslut om den service som har beviljats eller om att ansökan har avslagits. I beslutet skall ingå uppgifter om vad servicen innehåller eller specificerade motiveringar till avslaget.”

3. Grunderna för beviljande av service som stöder rörligheten

3.1. Servicen omfattar inte de äldre personer för vilka effektiverat serviceboende har ordnats med offentliga medel

- Begränsningen gällande effektiverat serviceboende som har ordnats med offentliga medel innebär ojämlikhet som inte kan godkännas.

- Effektiverat serviceboende minskar behovet av att uträtta ärenden men avlägsnar inte klientens behov att någon gång röra sig ute i samhället.

Effektiverat serviceboende får inte bortlämnas från grunderna för beviljande av service.

- Socialvårdslagen 23 § 11 mom. möjliggör inte heller en sådan avgränsning. Beslut bör göras utgående från individuellt behov.

3.3 ”Familjen har inte möjlighet till användning av egen bil.” En exaktare formulering kunde väl vara ”de som bor i samma hushåll”.

3.4. ”Tjänsten riktas i första hand till äldre personer med låga inkomster. Bruttoinkomstgräns för personer med låga inkomster anses vara 1 200 €/månad och för par 2 100 €/månad.”

De som behöver färdtjänst har alltid också andra extra kostnader på grund av sitt hälsotillstånd. Inkomstgränserna bör höjas. Rekommenderas som gräns ett belopp som är två gånger garantipensionens storlek. På så sätt korrigeras gränsen i enlighet med indexjusteringarna i fortsättningen.

4. "Resan kan vara högst 25 kilometer per riktning i Östra Nylands välfärdsområde."

Denna begränsning i kilometer hindrar personer bosatta på långt avstånd från centrumen att erhålla service (t ex Pellinge, Porlom), vilket särbehandlar invånarna sinsemellan inom välfärdsområdet. Resor till den närmaste staden (Lovisa, Borgå, Lahtis, Kouvola) borde möjliggöras för alla användare. Villkoret att ärenden får uträttas endast inom välfärdsområdet bör borttas. Det hindrar personer som bor nära välfärdsområdets gränser att färdas till närmaste stad, vilket ökar välfärdsområdets kostnader.

21 UTLÅTANDE OM GRUNDERNA FÖR BEVILJANDE AV ÄNDRINGSARBETEN I ÄLDRE PERSONERS BOSTÄDER

Äldrerådet beslöt på sitt möte 13.2.2023, att grunderna för beviljande av ändringsarbeten i äldre personers bostäder inom Östra Nylands välfärdsområde behandlas på följande möte. Nämnden för ordnande av tjänster har 15.2.2023 godkänt grunder att gälla från och med 1.2.2023 (ett uppdaterat direktiv finns inte ännu).

Ändringsarbeten i bostaden är sådan annan socialservice som avses i 14 § 2 mom. i socialvårdslagen (1301/2014). Det är fråga om socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och som tillgodoser ett stödbehov enligt 11 § i lagen. Servicen ordnas som stöd för att klara av det dagliga livet hemma. Servicen baserar sig på en bedömning av sökandens servicebehov och ett beslut som fattats av en tjänsteinnehavare. Sökanden har inte en subjektiv rätt till service. Servicen ordnas på basis av och inom ramen för de anslag som reserverats för ändamålet.

Beviljningsgrunderna gäller sådana ändringsarbeten i bostaden som ordnas med stöd av socialvårdslagen.

Ändringar i bostaden är en service vars mål är att stödja och främja den äldres självständiga liv och boende i sitt eget hem. Målet är att minska personens behov av andra serviceformer och/eller att göra det möjligt att genomföra behovsenlig vård i personens eget hem.

I enlighet med 3 § 1 mom. 1 och 2 punkten i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) inriktas servicen på äldre som uppfyller följande definitioner:

1. Den nedsatta fysiska funktionsförmågan medför betydande svårigheter att röra sig eller betydligt förhöjd risk att falla omkull i det egna hemmet,
2. Betydande svårigheter att komma hem, bort därifrån eller att klara av de dagliga funktionerna, till exempel att sköta den personliga hygien, toalettbesök, matlagning, måltider och vila,
3. Hinder i hemmet gör att personen inte kan bo i sitt eget hem, att nödvändiga tjänster inte kan ordnas i hemmet eller att det utan mindre ändringsarbeten i bostaden blir nödvändigt att ordna betydligt tyngre vård- och omsorgstjänster för personen (t.ex. serviceboende).

Service riktas till äldre personer med låga inkomster och gäller personens stadig-varande bostad. Bruttoinkomstgränsen för personer med låga inkomster är högst 2 200 € i månaden för ensamboende och högst 3 500 euro i månaden för personer som bor i parförhållande. I inkomstgränserna kan eventuella årliga indexhöjningar beaktas.

Grunderna för beviljande av ändringsarbeten i den äldre bostad inom östra Nylands välfärdsområde (det ursprungliga direktivet), bilaga 1/21.

Förslag: Äldrerådet ger ett utlåtande om grunderna för beviljande av ändringsarbeten i den äldres bostad inom östra Nylands välfärdsområde.

Beslut: Äldrerådet konstaterade, att användningen av medel för att göra ändringsarbeten i bostäder är ett förmånligare alternativ än många andra stödtjänster eller anstaltsvård. Av detta skäl bör tillräckligt med medel reserveras för detta ändamål i budgeten.

22 UTLÅTANDE OM GRUNDERNA FÖR BEVILJANDE AV MÅLTIDSSERVICE

Äldrerådet beslöt på sitt möte 13.2.2023, att grunderna för beviljande av måltidsservice inom Östra Nylands välfärdsområden behandlas på följande möte.

Måltidsservicen hänför sig till kategorin annan socialservice i 14 § 1 mom. 14 punkten i socialvårdslagen (1301/2014). Därmed avses socialservice som är nödvändig för klientens välfärd och tillgodoser det stödbehov som definieras i 11 § i lagen. Tjänsten ordnas som stöd för att klara av det dagliga livet hemma.

Tjänsten baserar sig på en bedömning av sökandens servicebehov och ett beslut som fattas av en tjänsteinnehavare. Sökanden har inte subjektiv rätt till denna tjänst. Tjänsten ordnas enligt och inom ramen för de anslag som reserverats för ändamålet.

Grunderna för beviljande av måltidsservice inom Östra Nylands välfärdssområde, bilaga 1/22.

Förslag: Äldrerådet ger ett utlåtande om grunderna för beviljande av måltidsservice inom Östra Nylands välfärdssområde.

Beslut: Äldrerådet fäste uppmärksamheten vid att i grunderna för beviljande av måltidsservice inte definieras hur servicen produceras. Kan klienten välja mellan flera serviceproducenter? Hur övervakas kvaliteten och är det frågan om varma måltider? Vid konkurrensutsättningen av måltidsservicen bör i dokumenten detaljerat definieras måltidernas näringskvalitet, kontrollen och uppföljningen av kvaliteten.

Äldrerådet beslöt enhälligt föreslå tillägget "Specialdieter beaktas" till stycket: "Man utgår från ett dagligt behov av måltidsservice. Vid ändringar i servicebehovet kan måltidsbeställningarna ökas, minskas eller avslutas, beroende på den individuella helhetssituationen."

23 ENKÄTEN OM VÄLBEFINNANDE BLAND SIBBOBOR ÖVER 65 ÅR

Hans Blomberg informerade om en enkätundersökning om välbefinnande bland 65 år fyllda Sibbobor som äldrerådet i Sibbo gjorde våren 2022.

Beslut: Äldrerådet beslöt enhälligt, att enkätundersökningen tas med på föredragningslistan till äldrerådets följande möte för närmare behandling.

24 FÖLJANDE MÖTE

Beslut: Beslöts att följande möte hålls tisdagen den 11 april kl. 13 (reservdagar 17 och 18 april). Till mötet inbjuds ansvarsområdesdirektör Kirsi Oksanen.